

K. Michel

1. Ja wat noem je een stroming? Ik zie wel verschillende houdingen, mentaliteiten, affiniteiten... Maar hoe groot en hoe coherent moeten die zijn om een 'stroming' te heten? Anders gezegd, ik zie veel beekjes en waterlopen maar geen rivieren. Is dat erg? Nee. Het gebied van De Lage Landen is nu eenmaal een delta.
2. Nee, ik kan mijn werk niet positioneren binnen het huidige poëzielandschap.
3. Ja, ik lees veel buitenlandse poëzie, heb dat vanaf het begin gedaan, en ja, dat heeft veel invloed gehad op mijn werk.
Ik vermoed dat in breder verband er sprake is van invloed van buitenlandse poëzie. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de invloed van Pessoa, Szymborska, Tranströmer, Seamus Heaney, Sylvia Plath, Brodsky, Antjie Krog. Ook valt mij op dat jongere dichters veel Amerikaanse poëzie lezen.
4. Nou ja, door het jarenlang bezoeken van Poetry International en het vergelijken van poëzie uit verschillende werelddelen, verschillende tradities, is mij opgevallen dat de Nederlandstalige poëzie heel divers is.
5. Dat weet ik niet goed. Er is wel (nog steeds) een cultureel verschil (zeker in levensstijl) tussen boven en onder de rivieren.
Iets anders is dat ik de indruk heb dat er de laatste 10 jaar minder uitwisseling, minder contact, is tussen de Nederlandse en de Vlaamse culturele wereld. (Heeft waarschijnlijk te maken met het versralen van het cultuurbeleid.) (Iets simpels: reiskosten? verblijfkosten?)
6. Tuurlijk is er nog vernieuwing mogelijk op formeel en/of inhoudelijk niveau. Of dat wenselijk is is niet de kwestie, wat belangrijk is is dat zo'n vernieuwing een eigen noodzaak heeft.
7. Lastig om te beantwoorden, want hoe bedoelt u dat? Er circuleren verschillende invullingen van het woord 'engagement'. Sommige mensen, bijvoorbeeld, vinden het al van toepassing op het je verbinden met burens en wijkgenoten, anderen bewaren het woord voor activiteiten met een grotere actieradius... Ik denk dat engagement (in welke betekenis ook) altijd mogelijk is.
8. U vraagt iets over aandacht voor poëzie in de 'papiermedia', maar die aandacht is zo klein dat ik daarover niks weet te melden. Hetzelfde geldt voor 'de' poëziekritiek, daarvan is ook zo weinig aanwezig dat ik er niks algemeenens enzovoort.
Kleine terzijde: ik ben heel enthousiast over de teksten die Ester Naomi Perquin schrijft in *De Groene Amsterdammer*, het zijn columns (of cursiefjes of voor mijn part prozagedichten) die worden begeleid door een gedicht van een telkens wisselende auteur. Ik weet niet eens of dit valt onder 'aandacht voor poëzie'. Wat ik er zo bijzonder aan vind is dat ze vaak de toestand beschrijven, de verhoogde aandacht en gevoeligheid, die optreedt vlak voor je begint te dichten.
9. Ja de festivals, podia en manifestaties zijn welkome gebeurtenissen. Er zouden er meer mogen zijn. Wat betreft uw vraag naar 'bestaansmiddelen' kan ik alleen maar Johan Cruijff citeren, de laatste der presocraten: 'zonder de bal kun je niet winnen'.
(Noot*: wat is voldoende? Ik heb het grootste deel van mijn leven minder dan het minimumloon verdiend.)
10. In mijn ogen verwijst het woord 'poëzie' naar een spectrum dat loopt van graffiti, inscripties, posters via boeken naar bezweringen, wiegeliedjes, incantaties, rap, spoken word tot (welja) voetbalkoren. Ik vind al die vormen interessant.
Alles wat helpt om handen en voeten te geven aan de kwestie 'nu inhoud van content is veranderd in

vulling' heeft mijn warme belangstelling.

11. Anne Carson